

de vrije wandelaar

17^e jaargang

nr 55 - april 2010

. .

Bungalowpark ruineert uniek natuurgebied bij Fort Benoorden Spaardam Nemo in verzet tegen aanval op de Stelling van Amsterdam

Samen met lokale natuurorganisaties verzet wandelorganisatie Nemo zich tegen de voorgenomen bouw van een bungalowpark en attractiepark in en rond het Fort Benoorden Spaardam. Met deze rampzalige plannen van het Recreatieschap Spaarnwoude wordt de mooiste ecologische (wandel) zone van Amsterdam aangetast, die begint in het Westerpark en via de Bretten, langs de oude Spaardammerdijk en de groengebieden van Spaarnwoude loopt naar de duinen van IJmuiden. Deze 'Radiaal West' (Brettenzone) en de aansluitende natuurgebieden staan al enorm onder druk door de aanleg van de Westrandweg, de uitbreidingen en vliegroutes van Schiphol, de intensieve recreatie-industrie in Spaarnwoude, de oprukkende havens en de toenemende verstedelijking (Westpoort, Sugar City, uitbreiding van Haarlem/Velsen). Nu worden ook het 'nationaal landschap en werelderfgoed de Stelling van Amsterdam' en de vele waardevolle natuurgebieden daaromheen bedreigd.

RED HET FORT

Het fort Benoorden Spaardam is het mooiste fort van het Werelderfgoed Stelling van Amsterdam omdat het fort nog niet (stuk)gerestaureerd is en er veel bijzondere muurschilderingen zijn en andere waardevolle elementen. De komst van een groot bungalowpark en attractiepark vernietigt niet alleen het historische karakter van het fort, maar gaat ook ten koste van een uniek natuurrijk vogel- en natuurgebied bij het fort, dat deel uitmaakt van de Ecologische Hoofdstructuur en de Rijksbufferzone. De minimaal honderdduizend jaarlijkse bezoekers en hun auto's zullen de rust en natuur verstoren en de vogels, vleermuizen en andere rustzoekers voorgoed weggagen. Met de komst het bungalowpark wordt ruim 23 hectare natuur op de schop genomen. De hoeveelheid bezoekers met alle bijbehorende activiteiten zorgen voor een permanente verstoring van rust en natuur in een nog veel omvangrijker gebied. Door de plannen verdwijnt het bijzondere karakter van het fort en de directe omgeving. Het fort wordt deels een drukbezochte voorziening van het vakantiepark en deels een attractiepark. Waarbij Spaardam gaat functioneren als een soort Volendam. Het unieke karakter van het fort verdwijnt volkomen, en de omgeving heeft er alleen maar last van. Wie redt het fort?

AMSTERDAMS BELANG

Amsterdam heeft grote belangen bij de bescherming van cultuur en natuur rond te stad, vooral als de laatste restanten bedreigd worden. Als het niet lukt dit fort te sparen, dan zijn alle monumentale landschappen in en rond de stad vogelvrij. Het moet ergens/ooit zichtbaar worden dat het openbaar bestuur opkomt voor de kwaliteit van kernwaarden in de natuurgebieden van stadsranden.

Dat mag niet overgelaten worden aan ambtenaren van het recreatieschap die zich gedragen als projectontwikkelaars (en omgekeerd). Nemo heeft verantwoordelijke wethouder Marijke Vos (n.b. bestuurslid van het Recreatieschap) en wethouder groen van het Westerpark Dirk de Jager opgeroepen deze onzalige plannen te stoppen. In Velsen en Haarlem rommelt het al. Verschillende partijen zijn fel gekant tegen het plan. De PvdA heeft al vragen gesteld in de Tweede Kamer. Maar de betrokken overheden (gemeente Velsen en het Recreatieschap) en de projectontwikkelaar (Esbi) verschuilen zich achter elkaar, als het gaat om de schadelijke gevolgen van hun plannen voor landschap, natuur en milieu.

ALTERNATIEF

Als alternatief voor de huidige plannen wil Nemo een natuur&wandelcentrum in het fort opzetten, in samenwerking met lokale organisaties. Doel van dit natuurcentrum is om bewoners van de omliggende gemeenten bij de omliggende natuurgebieden te betrekken met een combinatie van wandel natuur, eet natuur, speel natuur, en natuurkunst (theater, muziek). Het fort dient geconserveerd te worden in de huidige staat en moet publieksfuncties krijgen die passen bij de natuur- en cultuurwaarden van de omgeving. Het centrum kan goed een bezoekerscentrum worden voor de Radiaal West, en een expositieruimte gericht op de geschiedenis van de regio en de ontginningsgeschiedenis van het landschap (het fort ligt precies op de grens van veen en zand; bij de oudste duinen van Nederland aan de rand van het Oerij; bij het noordelijkste fort van de Romeinen in Nederland). Van hieruit is het veenland-schap van het huidige Westerpark ontgonnen. De Spaardammerdijk is dan ook de navelstreng die het Westerpark (met de poel van Nemo!) verbindt met haar ontstaan. Daar mag het Recreatieschap geen ongevroegde euthanasie op toepassen!

WALKABOUT

Op zondag 19 september organiseert Nemo net als vorig jaar "de Walkabout", een wandel & theatermanifestatie in en rond het Fort Benoorden Spaardam. Dit jaar staat het evenement in het teken van de plannen voor de toekomst van het fort. De laatste maanden is veel commotie ontstaan omdat het Recreatieschap Spaarnwoude een bungalowpark en attractiepark wil bouwen in en rond het fort. Dit plan veroorzaakte veel protesten in de regio. Nemo wil buurtbewoners en lokale organisaties bij het gebied te betrekken en een gemeenschappelijke noemer te vinden voor de toekomst van het fort. Omdat het Recreatieschap als eigenaar bang was voor acties, werd het evenement verboden. Maar na tussenkomst van het bestuur en een gesprek met directeur Jan Hylkema, werd toch toestemming gegeven. *Peter Spruijt*

SEPTEMBER 2010 FORTENMAAND

Elke zondagwandeling in sept. een fortwandeling
Walkabout Fort Benoorden Spaardam 19 september

*Hebban olla vogalan nestas higonan
Hinase hic ande tua?*

EEN NEST VOOR DE IJSVOGEL

Langzaam wordt het lente en laten de vogels in het Westerpark weer volop van zich horen! De hele winter door hebben we wakken opengehouden in het ijs van de sloten rondom het terrein, en de ijsvogel was dan ook dagelijks op een paar meter afstand te bewonderen! Dat bracht ons op het idee om te onderzoeken of het terrein geschikt zou zijn voor nestgelegenheid. We hebben advies gevraagd aan Jelle Harder van het Landschap Noord Holland, die een video gemaakt heeft de aanleg van ijsvogelwanden. Een collega van Jelle is hier geweest om te kijken naar de mogelijkheden en er zijn twee geschikte plekken langs de sloot aangewezen; op het terrein van de Schooltuinen en langs de poel in de Nemo tuin. We hebben 4 kant en klare nesten (buisen) besteld in Duitsland, die ingebouwd kunnen worden in een zandwand, zodat je ze kunt schoonmaken en hergebruiken! Binnenkort kunnen ze aangelegd worden en we kunnen daar goed hulp bij gebruiken, door mee te helpen bij het zand sjouwen, en een houten constructie te bouwen. Wil je meehelpen, graag een reactie naar Mathilde.

WANDELEN IN WEST

Op zondag 25 april organiseren de stadsdelen Westerpark, Bos en Lommer, De Baarsjes en Oud-West een wandeling door het nieuwe Stadsdeel West, waarvoor iedereen is uitgenodigd. Vanaf 10 uur 's kun je samen met de 'oude' bestuurders het nieuwe stadsdeel leren kennen. De wandeling is opgesplitst in een aantal 'korte' wandelroutes waarbij de bestuursleden ook hun eigen verhalen en anekdotes delen. Start 10.00 uur bij het Bellamybuurtmuseum (Tweede Kostverlorenkade 62). Elke wandeling duurt ongeveer 2 uur. Aanmelden tot 23 april voetpaden@gmail.com.

30 MEI DAG VAN HET (WESTER)PARK

Net als vorig jaar is eind mei weer de Dag van het Park met veel festiviteiten en optredens in het Westerpark. Er is ook een Milieumarkt op het Overbrakerpad, pal voor de ingang van het Nemocentrum. Nemo organiseert die dag een verhalenwandeling door het onbekende Westerpark, langs de Buurtboerderij en de Natuurspeeltuin, die op dezelfde dag officieel geopend wordt

IN DIT NUMMER

**WANDELPROGRAMMA VOORJAAR/ZOMER 2010
JAARVERSLAG 2009/BELEIDSPLAN 2010
PROGRAMMA NEMOLAND POLEN
NIEUWE WANDELINGEN**

LUSTPLAATS SOELEN ONTDEKT!

Op het terrein van Tuinpark Nut&Genoegen en het Westerpark, dichtbij het Nemocentrum lag de voormalige lustplaats Soelen van de koopman Christoffel Beudeker (1676-1756). We hebben een boek gevonden uit 1723 met een groot lofdicht op Soelen door Claes Bruin. Bij dit gedicht vermeldt Beudeker veel historische gegevens over de streek. Alle herinneringen aan het landgoed Soelen zijn nu verdwenen, alleen de perceelsgrenzen nog zichtbaar. Op 21 maart heeft Nemo de geschiedenis van Soelen en het tragische levensverhaal van Beudeker gepresenteerd in de vorm van een muzikale theaterwandeling met José Arts, Arend Wakker en Margreet Spruyt. Ook tijdens de Avond4daagse en de Dag van het Park staat dit verhaal centraal. Aan de hand van het boek jaar gaat Nemo het programma over Soelen verder uitwerken en ook op de locatie van het lusthof de geschiedenis zichtbaar maken.

AVOND4DAAGSE VERHALENWANDELING

Net als vorig jaar organiseert Nemo tijdens de Avond4daagse in het Westerpark een spannende verhalenwandeling voor ca 2000 deelnemers. Dit jaar moeten de kinderen tijdens de wandeling op 9 juni het geheim van de lustplaats Soelen ontrafelen.

ALGEMENE LEDENVERGADERING VERENIGING NEMO
vrijdag 23 april - 20.00 uur - Nemocentrum de Braeck – Maaltijd 18 uur € 8

JAARVERSLAG 2009

38 zondagwandelingen 325 deelnemers
5 weekends 52 deelnemers
8 OV-wandelingen met Alies 75 deelnemers
10 stiltewandelingen 24 deelnemers
8 natuurexcursies met maaltijd 120 deelnemers
3 natuurexcursies dagtochten 25 deelnemers
1 tuinparkwandeling 6 deelnemers
5 weekends 52 deelnemers
2 oud/nieuwweken 22 deelnemers
78 Polengasten 501 overnachtingen

In 2009 waren 7 zondagwandelingen meer dan in 2008 maar met 8 deelnemers minder. Dus het gemiddelde aantal deelnemers is afgenomen. 9 zondagwandelingen werden gecancelled. Volgens plan zijn er in 2009 meer kortere wandelingen georganiseerd. Deze wandelingen van 15 km werden soms gecombineerd met de 20 km, en soms ook alleen 15 km en een uur later. Dat sloeg aan! Met Alies hebben zelfs 30 wandelaars meer meegewandeld dan in 2008. Ook aan de natuurexcursies namen 20 mensen meer mee. De combinatie natuurexcursie en een maaltijd blijkt een succes. Arend Wakker en Evert Pellenkoft zijn ware meesters in het overbrengen van hun kennis van de natuur. Niet alleen feitenkennis, maar vooral de verhalen eromheen. En na afloop (of soms voorafgaand) een lekkere biologische vegetarische maaltijd, soms met de kruiden die je net hebt leren kennen, dat is toch heel bijzonder. Dat blijkt ook wel, de maaltijden zijn meestal volgeboekt. De tuinparkwandelingen waren in het verleden een groot succes maar waarschijnlijk zijn de liefhebbers hiervan allemaal mee geweest, want in 2009 was er geheel geen animo meer voor! Jammer, het was altijd leuk om de wandeling te eindigen met soep bij iemand in de tuin. De stiltewandelingen zijn nog in de opbouwfase. Er zijn wel altijd een paar deelnemers maar het zet nog niet erg door. We gaan ermee door, Yvonne Soudijn blijft ze begeleiden en doet dat met veel zorg.

Sinds 2 jaar zijn er bij Nemo gemiddeld zo'n 25 mensen actief via DWI/Pantar als maatschappelijke of sociale activering. Er is een Werkgroep Groen voor mensen die de Nemotuin onderhouden, maar ook werken in de schooltuinen, soms in het Westerpark en in het tuinpark Nut en Genoegen voor tuinders die zelf niet in staat zijn om het onderhoud te doen. Ook zijn er twee wandelgroepen, op donderdagmiddag, begeleid door Ton V. en op maandagmiddag begeleid door Margreet.

Het bestuur bestond in 2010 uit Mathilde Andriessen (voorz.), Margreet Spruyt en Ton Verkroos. Medewerkers op kantoor zijn Jaime Arguedas Flores (boekhouder), Vincent Rottier (wandelroutes), part timer Ton van Bueren (Sap/Map) en Peter Spruijt (projecten en vw). Wandelbegeleiders zijn vooral Mathilde, Vincent, Alies en Yvonne. De coördinator van alle verenigingsactiviteiten en Sap/Map is Mathilde. De Polenprojecten worden gecoördineerd door Mathilde en Peter. Daarnaast zijn nog veel vrijwilligers actief. Waarvoor hulde!

HOOGTEPUNTEN VAN 2009

- Ontwikkeling Natuurpark in het Westerpark en Brettenscheg: gesprekken met wethouder, inspreken in deelraad en diverse stadsdeelbijeenkomsten,
- Haven Amsterdam: voorbereiding projectplan voor de ontwikkeling van een wandelnetwerk
- Samenwerking met Volkstuinen Nut&Genoegen:
- Wandel&fietsbeurs in de RAI: Nemo verzorgde stadswandelingen voor bezoekers, 2 infostands en 2 lezingen over Nemoland Polen.
- Dag van het park. In het Westerpark een muzikaal/literair programma over Soelen, expositie en infostand op de Milieumarkt. En in het Flevopark een infostand en een historische wandeling,
- Avond4daagse Westerpark: verhalenwandeling
- Walkabout: wandel/theaterevenement in de Brettenscheg en het Fort Benoorden Spaarndam
- De Nacht: nachtwandeling
- AWD (Waterleidingduinen): organisatie van actiewandeling tegen aanleg fietspaden met ca. 500 deelnemers
- Over Nemoland Polen stond in het vorige nummer al een uitgebreid verslag.

GROTE LIJNEN BELEIDSPLAN 2010

- Handhaven van het huidige wandelaanbod
- Door gebrek aan belangstelling vervalt helaas het Oud/Nieuwweek in Wijlre. De Oud/Nieuwweek in de Achterhoek en Nemoland Polen gaan wel door!
- Meer natuurexcursies gecombineerd met maaltijden
- Nieuw: wandelingen van maximaal 10 km op de vrijdagmiddag, 1 x per maand, in de groene stadsranden van Amsterdam, begeleiding Mathilde. Eindigen bij Nemo met een maaltijd.
- Uitbreiding van de plaatsen voor sociale en maatschappelijke activering, gericht op groenwerk en wandelen.
- Nemoland Polen ontwikkelen tot een centrum voor groepen en voortzetten van de huidige activiteiten (natuurcamping, verhalencentrum, Crossroads Festival)
- Nemocentrum in het Westerpark ontwikkelen als een natuur&wandelcentrum en bezoekerscentrum voor de natuurgebieden in de Brettenzone
- Het opzetten van een samenwerkingsverband in het 'natuurpark' van het Westerpark i.s.m. met de Buurtboerderij, Natuurspeeltuin en Kinderboerderij
- Ontwikkelen van wandelroutes door de Amsterdamse stadsnatuur, zoals door het Westerpark door de Brettenscheg naar het Fort Benoorden Spaarndam.
- Het voeren van acties tegen de aantasting van natuur&wandelgebieden, zoals in de Waterleidingduinen en de Stelling van Amsterdam
- Het organiseren van wandelevenementen en manifestaties (Walkabout, Avond4daagse, Dag van het Park, Autovrije Dag, Crossroads Festival, Soelen)
- Het opzetten van campagnes voor wandelen en gezond bewegen, in samenwerking met stadsdelen
- Het combineren van wandelen met natuurexcursies, groenwerk en eetnatuur

NATUUREXCURSIES

ONTDEK DE (STADS)NATUUR!

De natuurexcursies worden begeleid door ervaren en deskundige begeleiders.

De vogelexcursies organiseert Nemo samen met de Vogelwerkgroep Westerpark.

Evert Pellenkofft begeleidt komend seizoen alle vogelexcursies. In en rond het Westerpark, maar ook verder weg met de fiets.

Arend Wakker is bioloog en verhalenverteller.

Het thema is afhankelijk van het seizoen.

IVN-wandelingen Nemo biedt ook natuurexcursies van het IVN aan die in het Westerpark worden gehouden.

BIOLOGISCH/VEGETARISCHE MAALTIJD BIJ NEMO:

ideale combinatie van natuurexcursie en lekker eten! Vrijdag: 23 april 18u 28 mei 19u
4 juni 17.30u 11 juni 19u

PRIJZEN

Excursies € 2 voor leden/vrienden

Combinatie: maaltijd en excursie € 10

Nemo vriendenpas € 10 per jaar

vooraf opgeven 6817013 voetpaden@gmail.com

Zaterdag 17 april

Vogelexcursie. 8-14u. Evert Pellenkofft.
Fietstocht naar Landje van Geysel, via Amstelpark, Middelpolder en Ouderkerkerplas.
Vertrek 8u Nemohek Westerpark.
Of 8.30u Berlagebrug. Terug ca 14u

Woensdag 21 april

Vroege Vogelexcursie Westerpark met Evert Pellenkofft. Start: 6u Nemohek. Ochtendconcert!

Vrijdag 23 april

Excursie Arend Wakker, voorafgaand aan de ledenvergadering bij Nemo.
Start: excursie 16.30u, maaltijd 18 uur, ledenvergadering 20u

Zaterdag 24 april

Westerparkexcursie Gert Snoei (IVN) 10.30-12u
Wilde en gekweekte planten. Start: plein Stadsdeelkantoor 10.30u

Zondag 25 april

Wat zijn coniferen eigenlijk en waar komen ze vandaan? Arend Wakker. Coniferenarboretum Amstelpark. 14-15.30u Start: 14u Amstelpark, hoofdingang Europaboulevard.

Zaterdag 8 mei

Natuurexcursie Brettenzone, Arend Wakker.
Hoe groeien planten? Wat komt er voor je voeten? 12-14u

Start: 12 uur 1e parkeerplaats aan de Australiëhavenweg (vanaf de Haarlemmerweg).

Woensdag 19 mei

Fietstocht Brettenzone met Evert Pellenkofft.
Nachtegalen en misschien de blauwborst.
Vertrek 18.30u Nemohek. Of 19u Sloterdijkstation.

Vrijdag 28 mei

Natuurexcursie Westerpark met Arend Wakker.
Planten en dieren als vriend en vijand. 17.30-19u
Maaltijd 19u bij Nemo.
Start: 17.30u Nemohek Westerpark..

Zondag 30 mei

Vroege Vogelexcursie Westerpark.
Indrukwekkend ochtendconcert!
met Evert Pellenkofft.
Start 8.30u bij het Nemohek Westerpark

Vrijdag 4 juni

Vogelexcursie langs de Waternatuurtuin, met Evert Pellenkofft. Puttertjes, Groenlingen, Kleine Karekiet en misschien de Bosrietzanger.
Maaltijd Nemo 17.30u Start 19u Nemohek

Zaterdag 5 juni

Biodiversiteit in de Lange Bretten
Arend Wakker. 12-14u
Start: 12u de 1e parkeerplaats aan de Australiëhavenweg (vanaf de Haarlemmerweg).

Vrijdag 11 juni

Natuurexcursie Westerpark met Arend Wakker.
Ruiken en proeven, een smakelijke excursie!
Start: 17.30u Nemohek.
Maaltijd 19u Nemocentrum.

Zondag 13 juni

Vlinders en andere insecten met Arend Wakker. 14-15.30u
Start bij de Hoofdingang aan de Europa Boulevard 14u

NEMO WANDELWEEKENDS EN WEKEN 2010

Voorjaarsweek Nemoland Polen 1 – 8 mei
 Hemelvaart Gasselte 13 - 16 mei € 135
 Pioniersweken Nemoland Polen 18 juli - 15 aug
 Wandelweek Nemoland Polen (natuur/cultuur) 24 juli – 1 aug
 Weekend Schiermonnikoog 10 - 12 sept 3 dagen € 105
 Oud/Nieuwweek: Nemoland Polen 26 dec - 2 jan
 Oud/Nieuwweek: Achterhoek Brinkheurne 28 dec - 2 jan

WEEKEND GASSELTE EN SCHIERMONNIKOOG

Lang Hemelvaartweekend Gasselte Drenthe

4 dagen do 13 - zo 16 mei

Wandelen en paardrijden voor de liefhebbers.

Een mooie accommodatie in de prachtige wandelprovincie Drenthe. We verblijven in een ruim en nieuw groepsverblijf met ruime meerpersoons kamers aan de rand van het esdorp Gasselte, op de grens van de hoger gelegen Hondsrug met het lager gelegen veengebied. De accommodatie grenst aan de Drentse Staatsbossen, met uitgestrekte bossen en zandverstuivingen.

De accommodatie heeft een grote manege met 35 paarden, dus je kunt er ook paardrijden. Ook als je nog nooit op een paard gezeten hebt, kun je na één les al buiten rijden! We wandelen over de Hondsrug met vele bossen en heidevelden, maar ook door de weidse veengebieden daarachter en natuurlijk vele hunebedden! Begeleiding Marian en Vincent.

Ledenprijs: € 135; Inclusief: 3 overnachtingen, alle maaltijden, wandelroutes en begeleiding. Exclusief: vervoer, lunchpakket 1^e dag en warme maaltijd laatste dag. Nemobus retour € 35 (beperkt plaats).

Lang weekend Schiermonnikoog,

met biologe Marian Hulscher.

3 dagen vr 10 - zo 12 sept

Drie dagen wandelen en uitwaaien op dit unieke Waddeneiland. Het rijkste vogeleiland met kwelders, strand en bos. Al in het jaar 1166 bewoond door de schiere (grijze) monniken, nu een Nationaal Park, beheerd door Natuurmonumenten. Voor de natuurliefhebbers is er de enthousiaste begeleiding van biologe Marian Hulscher-Emeis. 2 overnachtingen en maaltijden op prachtig gelegen (sobere) kampeerboerderij.

Begeleiding: Peter Buijsman en Nelleke Breukink. Wandelingen van 20 km en excursies.

Ledenprijs: € 105 Inclusief 2 overnachtingen, alle maaltijden, wandelroutes, bagagevervoer van en naar de boerderij, en begeleiding. Exclusief vervoer, boot en warme maaltijd laatste dag.

NIEUW! WANDELEN OP VRIJDAGMIDDAG MET MAALTIJD

Met openbaar vervoer van ca 12.30 uur tot 17 uur. Maximaal 8 km. 4 euro. 1 x per maand een wandeling in de mooiste groengebieden rondom Amsterdam, met Mathilde of Peter. Na afloop eten bij Nemo in het Westerpark. Biologisch vegetarische maaltijd ca 18 uur € 8. Data: 21 mei, 25 juni, 17 sept.

21 mei Nesciowandeling Diemerzeedijk

Nescio is het pseudoniem van Frits Grönloh (1882-1961). Het betekent 'ik weet niet'. Hij wandelde zelf veel in dit gebied, net als de hoofdpersonen in zijn boeken.

Startpunt is het Flevopark met de oude joodse begraafplaats. Langs de oude Herberg Zeeburg, gebouwd in 1675 in opdracht van de regenten van het Oudezijds Huiszittenhuis. Hier kwamen kooplieden, vissers, reizigers en ook wandelaars voor verse vis met een lekker biertje.

Vee en vis werd van hieruit verspreid in de stad voor de behoeftige thuiswonende armen. Verder langs de Diemerzeedijk, en de eco-zone en het Bovendiep.

25 juni Wandeling door het schitterende Waterland

Over grasdijken en met vele bruggetjes en overstapjes. Het kan nat en modderig zijn. De Badkuip route is een rondwandeling over de grasdijk van de drooggemaakte Noordmeer, een diepgelegen polder die sterk doet denken aan een lege badkuip. Het oude land aan de andere kant van de ringdijk is een open veenweidegebied, omzoomd door riet. Deels boerenland, deels natuurreserveaat. De route is in het broedseizoen van 15 maart tot 15 juni niet toegankelijk.

17 sept Enge Wormer, Kalverpolder en Zaanse Schans

De Zaanse Schans ligt in de Kalverpolder, een fraai veenweidegebied met vele smalle en brede slootjes. In samenwerking met Staatsbosbeheer is er een pad aangelegd, dat voor natuurliefhebbers een ware belevenis is, het Schanszichtpad. Dit gaat langs trilveen, rietvelden en een foerageplaats voor vogels. Stevige schoenen zijn aan te raden, het pad loopt door een drassig gebied. En we zien natuurlijk de vele molens langs de Zaan.

ALLES OVER WANDELEN

De Wandelzoekpagina biedt zoekmogelijkheden naar dagwandelingen, stadswandelingen, meerdaagse tochten, GPS-wandelingen, en wandeluitgaven. Je kunt er terecht voor wandelroutes, wandelnieuws, wandelmaatjes, boekrecensies, wandelschoenen, Nordic Walking en uitleg over GPS-apparatuur. Wandelen in Nederland: www.wandelzoekpagina.nl
 Wandelen in België: www.wandelzoekpagina.be
 Wandelreizen: www.wandel-vakanties.nl

NEMOLAND POLEN

het hele jaar open: Międzyzlesie 5 - 58-512 Stara Kamienica - Polen tel. (0048) 75-7693605

informatie, reserveren: Nemo - Overbrakerpad 2 – 1014 AZ Amsterdam tel. 020-6817013 - voetpaden@gmail.com

www.nemoland.org

ONTDEK HET POOLSE ISE&REUZENBERGTE!

Nemoland ligt in het hart van Europa, in het Poolse Iser- en Reuzengebergte. Dit grensgebied van Polen, Duitsland en Tsjechië is een wonderlijk niemandsland met een oeroud dorpenlandschap en mysterieuze bergen. Hier heeft Nemo een centrum voor wandelaars en natuurliefhebbers. Nemoland is ook een 'verhalencentrum' waar verhalen over de streek worden verzameld en gepresenteerd in wandel/ verhalenprogramma's. Daarnaast ontwikkelt Nemo projecten voor duurzame ontwikkeling, want dat is het doel van Nemoland.

Welkom in Nemoland!

- * 900 km. van Amsterdam, 20 km. van Jelenia Góra goed te bereiken met openbaar vervoer
- * 32 ha. eigen terrein met moestuin, geitenweide, boomgaard, beken, weilanden, heuvels en bos
- * café Joppe, vuurplaats en atelier
- * verhalencentrum, studio, theaterzaal
- * natuurspeeltuin en zwemplek in de beek
- * 3 compleet ingerichte keukens
- * de dorpswinkel is op 15 min. loopafstand

Voor individuele bezoekers

Overnachten: *binnen*: 3x 2-pers.kamers, 2x slaatzolders, 5x 2-pers.stacaravans , 1x 4-pers. blokhut
buiten natuurcamping met sanitair en warme douches

Voor groepen

- * Groepsaccommodatie met kamer, keuken en 10 pers. slaatzolder, blokhut en caravans
- * Gebruik van café, atelier, theater, verhalencentrum en activiteitenruimte op zolder café
- * Grote beekweide voor tentenkamp

Waar ligt Nemoland?

Nemoland ligt in het onbekende berggebied van zuid-west Polen (ooit bekend als het Toscane van Midden-Europa) met een schat aan oude dorpen, kuuroorden, monumenten, natuurparken en oude steden (zoals Jelenia Góra) omringd door de bergketens van het Reuzengebergte en Isergebergte. Nemoland ligt volledig afgelegen tussen de heuvels en bossen, en toch maar 15 min. lopen van het dichtstbijzijnde dorp en goed bereikbaar met openbaar vervoer. Het eeuwenoude landschap bestaat uit veel kleine akkers, grasweiden, kleine boomgaarden, beken, verruigde percelen en bossen. De vele voetpaden, houtwallen en stenen muren zijn oude sporen van een waardevol historisch en natuurlijk cultuurlandschap.

Wat is er te doen?

- * Eindeloos dwalen: genieten van de stilte, het duister en de wilde natuur
- * Beleven van sagen en legenden van het Isergebergte bij de Verhalenput en op de Heksenberg
- * Keuze uit tientallen ommetjes, dagwandelingen en meerdaagse wandelingen in de bergen
- * Eten bij boeren en kunstenaars in de buurt
- * Viltten, weven, maken van brood, kaas, jam
- * Evenementen, dorpsfeesten en optredens
- * Meewerken aan de opbouw en het onderhoud van Nemoland en de projecten van dorpsorganisaties;.
- * Stages en uitwisselingsprogramma's i.s.m. dorpscholen en Hogeschool Kolegium Karkonosze
- * Voor kinderen: verhalenprogramma's, speurtochten, hutten bouwen, dammen bouwen en nog veel meer.
- * Voor jongeren: bivak voor survivaliefhebbers, sporenwandelingen en leuke klussen.
- * Tochtjes naar het Reuzengebergte en Isergebergte, kastelen, historische steden, kuuroorden, kloosters, natuurparken, museum 'KZ Gross Rosen' of kunstenaarskolonie Kopaniec en Wolimierz
- * Participeren in Nemoland als partnerorganisatie, vrijwilliger, begeleider en coördinator van activiteiten

WANDELWEEK NATUUR&CULTUUR 24 JULI - 1 AUG

Wandelweek gericht op de natuur en cultuur van Nemoland en omgeving. Thema's zijn: **Cultuur** olv kunsthistoricus Vincent Rottier 1. Dorpsarchitectuur en de eeuwenoude agrarische ontginningssporen. 2. 19e eeuwse kuuroorden en kunstenaarskolonies. 3. Jelenia Góra/Hirschberg als gave 17e eeuwse handelsstad. 4. Middeleeuwse burchten.

Natuur olv bioloog Arend Wakker 1 Natuurpark Reuzengebergte, Isergebergte en Bobr. 2. Natuurpaden Nemoland. 3. Raakvlakken tussen geologie en biologie
Weinig gebieden in Polen en zelfs in Europa hebben zoveel te bieden aan toeristen als het Hirschbergertal. Het is dan ook niet voor niets dat er gesproken wordt over het Toscane van Midden-Europa. Het Hirschbergertal ligt in het bergachtige Sudetengebied van Neder-Silezië in zuid-west Polen, aan de voet van het Reuzengebergte langs de grens met Tsjechië. Het gebied is uniek in Europa door de combinatie van bijzonder natuur- en cultuurmonumenten op een kleine oppervlakte. Prijs: afhankelijk van vervoer en soort overnachting. Vraag offerte!
Je kunt heen&weer meerijden met de Nemobus.

PIONIERSWEKEN NEMOLAND POLEN

18 JULI - 15 AUGUSTUS 2010
voor jongeren (van alle leeftijden)

Pioniers gezocht voor Nemoland!

Dit jaar gaan we verhalen centrum naast de waterput uitbreiden met een hutendorp. Het wordt een echte nederzetting, en het middelpunt van Nemoland. De nederzetting wordt een 'mijnbouwbedrijf' voor leuciet dat hier onder de grond zit, maar niet om het mineraal op te graven en het landschap te verwoesten (zoals de firma Pol Skal wil), maar om de straling van het leuciet op te vangen en de verhalen te delven die met het leuciet verbonden zijn. Door het leuciet op deze manier te gebruiken, willen we de mijn van de gravers en hun graafmachines tegenhouden. Het wordt een nederzetting, net zoals het eeuwen geleden was. Omdat het verhalen centrum op de bron van het leucietwater gebouwd is, wordt dit het magische centrum. Daarom heen komen de hutten, de werkplaatsen en een leemoven.

De geheime kracht van leuciet

De aanleiding om de nederzetting opnieuw op te bouwen, is een oud boek dat we onlangs gevonden hebben, met een verhaal over het ontstaan van deze streek. Al eeuwenlang is het gebied een niemandsland omdat geen enkele vreemde overheerser er ooit in slaagde het gebied te veroveren. Volgens het boek komt dat omdat de aarde 'magische krachten' heeft. Alleen in dit gebied zit leuciet in de grond. Leuciet is een wit mineraal dat net als uranium straling afgeeft, en ook in bronwater oplost. Het witte mineraal zou net als het licht van de volle maan, de merkwaardige eigenschap hebben symbolen van de heersende machten op te lossen. Er zijn prachtige verhalen hoe hele legerpatrouilles spoorloos verdwenen na het drinken van leucietwater. En hoe vorsten, generaals en zelfs bisschoppen per plekke verschrompelden toen ze als geschenk een juweel met een leucietsteen kregen. Priesters en predikanten begonnen te stotteren en stamelen, grootgrondbezitters kregen spontaan geheugenverlies en schoolmeesters vielen stil, als het leucietgruis door de wind werd opgewaaid. Na het lopen door de leuciet-weilanden, konden de hereboeren wekenlang hun knechten geen bevelen geven.

Mijnbouwbedrijf Pol Skal bedreigt Nemoland

Natuurlijk werd de magische krachten van leuciet snel bekend. Er waren mijnbouwbedrijven die het leuciet gingen delven. Ze hadden ontdekt dat als je leuciet oplost in zuren, de magische krachten verdwenen. Je kon er dan potas, aluminium en kalium van maken, een stof die gebruikt werd voor dodelijke injecties bij executies. Ook werd het in samengeperste vorm gebruikt als grondstof voor porselein. Leuciet werd een zeer gewaardeerd industrieel mineraal, en niemand wist meer van de magische krachten. Sinds 2003 wil de Poolse firma Pol Skal het hele gebied rond Nemoland afgraven om het leuciet daar weg te halen en te verwerken.

Nemoland wordt mijn van verhalen

Nemoland ligt precies boven de rijkste leucietvoorraad van Europa. Daarom wordt het gebied continu bedreigd door mijnbouwfirma's die het gebied willen afgraven. Om dat te voorkomen, wil Nemo de magische krachten van leuciet gaan benutten, zoals in oude boeken wordt beschreven. Nemoland wordt dus ook een mijnbouwbedrijf, maar niet door in de grond te graven, maar door de krachten van leuciet bloot te leggen en verhalen te delven, als wapen tegen de gravende en buldozerende mijnbouwers!

Programma

Dit jaar gaan we een nieuwe nederzetting opbouwen. Het verhalen centrum wordt verder ingericht met ornamenten van vilt en hout. Op het pad naar het centrum komen overal kunstwerken. Boven het centrum komt een hutendorp. We gaan het verhalen centrum inwijken met muziek, verhalen en wandelingen naar magische plekken in de omgeving. Deelnemers kunnen o.a. kiezen uit:

- * Viltten. Er wordt gebruik gemaakt van wol van de eigen schapen en van schapen van boeren uit de omgeving. Ervaring is beslist niet nodig, in deze week kun je al een behoorlijk werkstuk maken.
- * Bouwen van een leemoven en het bakken van brood.
- * Bouwen van hutten.
- * Maken van een film over het leuciet-verhaal.
- * Verhalenprogramma en wandelingen.

Er zijn deskundige begeleiders, maar eigen ideeën worden erg op prijs gesteld. In de 2 laatste weken van juli helpt Edo met het bouwen van hutten, en Ria en Ko komen om te helpen met viltten en het bouwen van een leemoven. In de 2 eerste weken van augustus gaan we daarmee verder.

Het mineraal leuciet is een kalium-aluminium-silicaat met de chemische formule $KAlSi_2O_6$. Het tectosilicaat behoort tot de veldspaat-vertalers. De naam is afgeleid van het Griekse woord leukos, dat "wit" betekent.

INGEZONDEN BRIEF

Beste Nemo-mensen

In januari 2002 ben ik nemolid geworden na een geslaagde wandeling op Texel. De nemo-formule bevat heel goed en de enige wanklank is dat niet altijd gelet wordt op de langzame lopers. Deze brief schrijf ik om een aantal gedachten te plaatsen over het feit dat de zondagwandelingen soms niet doorgaan. Het laatste half jaar is het me een aantal keren overkomen, maar afgelopen weken drie keer kort achter elkaar (24 jan, 14 feb, 21 feb).

Bekende feiten zijn dat het aantal deelnemers bij de wandelingen terugloopt en dat er te weinig begeleiders zijn. Doch voor de continuïteit zou het een goede zaak zijn om deze wandelingen door te laten gaan en de eisen voor deelname niet op te schroeven (minstens 6 deelnemers). Deze keuze is voor de korte termijn een verliezende zaak, maar de lange termijn mogelijk niet. Indien het niet duidelijk is wanneer de wandeling wel/niet wordt gehouden, maak je kans op verlies van leden. Voor mij in het bijzonder sinds mijn pre-pensioen per september 2009 verheug ik me op deze wandeling en zou het betreuren wanneer de afstand van 20 km. niet meer gelopen zou kunnen worden. Hopelijk kunnen deze gedachten met andere leden gewisseld worden en tot vruchtbare oplossingen komen. Groet Sarah Mimoun

REACTIE

Uit de brief van Sarah blijkt dat het teruglopende aantal deelnemers niet alleen een probleem is voor de organisatie, maar ook voor de trouwe leden die vaak meelopen. Het wandelconcept van Nemo is immers alleen haalbaar bij voldoende deelname. Want het aanbod van een verzorgde wandeling (routekaartje, bus, begeleider, koffie/soep) is uniek omdat het onbetaalbaar is. De kosten zijn immers veel hoger dan de opbrengst. Maar juist door de betrokkenheid van leden en de inkomsten uit andere activiteiten is het wandelconcept nog steeds haalbaar. Maar dan alleen als de leden lid blijven en regelmatig meelopen. Het afgelopen jaar is de wandeldeelname en het aantal leden helaas weer teruggelopen. Daarmee verdwijnt langzaam het draagvlak voor de wandelingen. Maar Nemo doet er alles aan om de wandelingen aantrekkelijker te maken! Daarom is nu gekozen om bij alle zondagwandelingen een route van 15 en 20 km aan te bieden. De ene keer is een begeleider voor 15 km en kunnen mensen zelf een extra lus lopen. De andere keer is er een begeleider voor de 20 km en kunnen mensen afkortten. De start van zondagwandeling is de ene week om 9 en de andere week om 10 uur. Ook komt meer aandacht voor de achtergronden van de wandelingen en wat je onderweg tegenkomt. Verder worden het aantal natuurexcursies en verhalenwandelingen fors uitgebreid. Nemo hoopt met deze formule nieuwe leden aan te spreken, en de trouwe leden te behouden.

**GEZOCHT: BEWONERS/BEHEERDERS
VOOR NEMOLAND POLEN!**

Omdat de huidige beheerders in het voorjaar van 2010, na 2 jaar verblijf in Nemoland, weer terug naar Nederland gaan, zoeken we in Nederland mensen die graag een tijdje in Nemoland willen wonen en zich willen inzetten voor de activiteiten van het centrum. Het is een ideale plek voor pioniers die een sfeervolle plek zoeken om te wonen en te werken. Nemoland is vanaf 1998 opgebouwd door de inbreng van actieve Nemoleden, gasten, vrijwilligers en Polen uit de buurt. Als actieve bewoner beschouwen we je dan ook als participant en nodigen we je uit samen met ons Nemoland verder uit te bouwen als activiteiten-centrum voor duurzame en ecologische projecten, gericht op agro/wandeltoerisme en permacultuur. meer informatie zie www.nemoland.org

WANDELEN IN TOSCANE

Ruim 10 jaar wonen wij een groot deel van het jaar in Toscane in een oud boerenhuis, Casa Agnano. Het huis ligt op zo'n 700 m hoogte in de heuvels. Bij het huis hoort een kleine hectare land waar op biologische wijze groenten, amandelen en druiven worden geteeld die voor de gasten te koop zijn. In de heuvelachtige en bosrijke omgeving kun je prachtig wandelen. Interessant is onder meer een route die Franciscus destijds in dit gebied gelopen heeft tussen Assisi en het klooster dat hij in Chiusi della Verna had gesticht. Wandelaars kunnen zelf koken, maar ook meeëten voor € 15. en/of een lunchpakket, zoveel mogelijk bereid met eigen producten. Overnachten in huis kost € 20 per 1 of 2 pers. kamer, kamperen € 5. Meer informatie zie www.agnanocasa.nl. Arjen en Nel

WANDELBOEK OVER CHAKRA'S

Chakrawandelingen zijn een vorm van loopmeditatie, steeds weer vanuit een andere chakra bekeken. Het gaat om natuurbelevingen, die je dichterbij jezelf brengen. Het werkt als een pelgrimstocht. Je hoeft er niet voor naar de Himalaya te gaan, maar gewoon in Nederland, de Veluwe, het strand, de heide of zo gaan wandelen. Je kunt thuis ook de wandelingen visualiseren. Als je niet loopt kun je je voeten masseren, bedenken hoe een boom groeit of hoe een beekje stroomt. In het boek van Tilly Dinger staan veel oefeningen. Chakra's zijn energiecentra in het lichaam, 1 aarde, 2 water, stromen, 3 vuurkracht, 4 hart, voelen, 5 verwondering, 6 licht, 7 kosmische wijsheid. Ze lopen langs je ruggengraat, van je kruin tot je stuitje. Zie ook www.wijzekater.nl. Tilly Dinger Chakrawandelingen, De natuur als spiegel, Altamira-Becht € 18,90

TWEDE OXFAM NOVIB TRAILWALKER

Op zaterdag 5 en zondag 6 juni 2010 vindt de 2^e Oxfam Novib Trailwalker plaats. Een zware non-stop wandeltocht door de Veluwe. Teams van vier personen leggen 100 km af binnen 30 uur voor onderwijsprojecten van Oxfam Novib. Elk team levert € 3000,- in voor onderwijsprojecten van Oxfam Novib, zoals in Uganda. Ze zoeken sponsors onder vrienden, bedrijven en familieleden en geven zo kinderen kans op een betere toekomst. Inschrijven via www.oxfamnovib.nl/trailwalker.

PROGRAMMA VOORTJAAR/ZOMER 2010

NEMOCENTRUM DE BRAECK WESTERPARK

In het nieuwe Westerpark, op het terrein van de Schooltuinen, naast de Kinderboerderij, OV bus 21 en tram lijn 10 eindpunt van Hallstraat

Open: maandag t/m vrijdag van 9-17uur, behalve woensdag.

- * Startpunt van wandelingen door het onbekende Westerpark en de Bretten
- * Informatie over wandelroutes en wandelkaarten
- * Expositie over de natuur en het ontstaan van het Westerparklandschap
- * Verhalenpoel; ontdek de mythen en legenden over de watergeest Swawa

GROENE VINGERS - werken in het groen

Meehelpen bij de groene activiteiten van Nemo

DE HEKSENKETEL - eten in de Nemokeuken

Biologische en vegetarische maaltijd op vrijdag €8

23 april 18u 21 mei 18u 28 mei 19u 4 juni 17.30u

11 juni 19u 25 juni 18u 17 sept 18u

DAGWANDELINGEN - programma z.o.z.

* elk weekend: dagwandelingen: elke zondag met Nemobus, 20 en 15 km. Regelmatig via openbaar vervoer: wandelen met Alies stiltewandelingen en vrijdagmiddagwandelingen

* natuurexcursies (zie pag, 5)

WANDELWEEKENDS/WEKEN (zie pag. 7)

* Hemelvaart Manege Gasselte 13 - 16 mei 2010

* Schiermonnikoog 10 – 12 sept 2010

* Oud/Nieuwweek Nemoland Polen 26 dec – 2 jan 2011

* Oud/Nieuwweek Achterhoek 28 dec – 2 jan 2011

NEMOLAND POLEN (zie pag. 8/9)

Wandel/verhalencentrum aan de voet van het

Iser- en Reuzengebergte in zuid-west Polen.

Hele jaar open natuurcamping, kamers,

blokhut, stacaravans, groepsruimte studio

theater, atelier, boerderij.

* Voorjaarsweek 1 - 8 mei

* Pioniersweken 18 juli - 15 aug

* Wandelweek natuur/cultuur 24 juli – 1 aug

* Oud/Nieuwweek: Nemoland Polen 26 dec - 2 jan

Nemoland ligt in het hart van Europa, in het Poolse Iser- en Reuzengebergte. Dit grensgebied van Polen, Duitsland en Tsjechië is een wonderlijk niemandsland met een oeroud dorpenlandschap en mysterieuze bergen. Hier heeft Nemo een centrum voor wandelaars en liefhebbers van oude ambachten. Nemoland is ook een 'verhalencentrum' waar lokale legenden en verhalen over de geschiedenis worden verzameld en gepresenteerd in wandel/ verhalenprogramma's. Daarnaast is Nemo actief in de streek met projecten voor duurzame ontwikkeling, want dat is het doel van Nemoland.

vrije wandelaars

Overbrakerpad 2
1014 AZ Amsterdam

WWW.STRUINEN.NL
voetpaden@gmail.com
giro 527317

telefoon 020-6817013

Mobiel tijdens wandeling:
06-21624367.

Buiten kantoortijd in dringende gevallen
020-6238184 of 020-6844331

Wandelingen voor/door leden naar de achterkant van Nederland, per 'Nemo wandelbus', met kleine groepen en veel aandacht voor natuur en landschap, zoveel mogelijk over onverharde paden, max. 100 km rond Amsterdam.

PRIJZEN

Lidmaatschap per jaar € 15
of steunlidmaatschap € 25
Nemo vriendenpas per jaar € 10

Dagwandeling ledenprijs € 18,50
(stadspas € 16,-) incl. vervoer/
koffie/route/soep.

Strippenkaart 5 wandelingen € 85
(stadspas € 75)

Met eigen vervoer € 7,-

Aanbieding Voor nieuwe leden:

Combinatie lidmaatschap

en 1e wandeling € 26

Openbaar Vervoerwandelingen
op vrijdag/zaterdag € 4,-

Annuleren bij dagwandelingen tot
24 uur voor de wandeling. Bij te
laat afzeggen of te laat komen
moet je toch betalen.

Voor weekends/weken gelden
andere regels, zie reisvoorwaarden
<http://nemo.pz.nl/reisvoorwaarden.html>

Volgende programma verschijnt in
september 2010

WANDELAGENDA VOORTJAAR/ZOMER 2010

Keuze uit: ♣ **Zondagwandeling** met Nemobus (15/20 km, 9u of 10u)

OV **Vrijdagwandeling** openbaar vervoer Mathilde of Peter (8km 13-17u met maaltijd) zie pag. 7

OV **Zaterdagwandeling** openbaar vervoer: Alies (10-17u, 15 km) of Yvonne (stiltewandeling 12-18u, 10km)

♣ **Natuurexcursie** met Evert of Arend, soms gecombineerd met maaltijd in Nemocentrum, prog. zie pag 5

za 17 apr	OV-wandeling Alies 15 km. Alkmaar-Egmond/Zee, jaagpaden en Adalbertusput	zo 4 juli	♣ Oudewater, Hollandse IJssel. Kades/tiendwegen Groene Hart (20/15km 9u)
woe 21 apr	♣ vroege vogelexcursie Westerpark 6u	za 10 juli	OV stiltewandeling Abcoude Gein Gaasperpark
vr 23 apr	♣ excursie de Braeck 16.30 uur met Arend vóór de ledenvergadering. Maaltijd 18u	zo 11 juli	♣ Nagele, Schokland. Werelderfgoed in Flevoland (20/15km 9u)
vr 23 apr	<i>Algemene ledenvergadering vereniging Nemo met maaltijd vooraf 18u</i>	za 17 juli	OV-wandeling Alies 15km. Kromme Rijnpad, van Odijk naar Wijk/Duurstede.
za 24 apr	OV stiltewandeling Rondje vanuit Broek	zo 18 juli	♣ Groet, Petten, Camperduin, Hondsbossche (20/15km 9u).
zo 25 apr	♣ Rhenen, Nederrijn, Kesteren, Blauwe Kamer (15/20 km.10u)	za 24 juli	<i>t/m zo 1 aug Wandel- en cultuurreis Polen</i>
za 1 mei	<i>t/m 8 mei Voorjaarsreis Nemoland Polen</i>	za 24 juli	OV stiltewandeling strand IJmuiden
zo 2 mei	♣ Pontjesroute Zeevang, Oosthuizen, Markermeer (20/15km 9u)	za 7 aug	OV stiltewandeling Spiegelplas Nederhorst den Berg
za 8 mei	OV stiltewandeling Landsmeer Twiske Ipendam	zo 8 aug	♣ Bergen aan Zee, Egmond (15/20 km 10u)
za 8 mei	♣ Lange Bretten met Arend 12u	zo 15 aug	♣ Brabantse Biesbosch, Nieuwe Merwede (20/15 km 9u)
zo 9 mei	♣ Dordrecht, Kop van 't Land, Nieuwe Merwede (20/15km. 9u)	za 21 aug	OV-wandeling Alies 15km. waterwandeling. Hargen, Schoorl, strand.
do 13 mei	<i>t/m zo 16 mei Hemelvaartweekend wandelen (en paardrijden), Gasselte Drenthe (15/20km)</i>	za 21 aug	OV stiltewandeling rond Marken
vr 21 mei	OV 8km 13u In de voetsporen van Nescio. Flevopark, Diemerzeedijk Diemerpark	zo 22 aug	♣ Reeuwijk(se Plassen), Gouda (15/20km 10u)
za 22 mei	OV-wandeling Alies 15km. Bert Bospad, Utrecht-Holl.Rading, Vecht, fort De Gagel.	zo 29 aug	♣ Oudewater, Holl.IJssel, Benschop (20/15km 9u)
za 22 mei	OV stiltewandeling Waterleidingduinen	zo 5 sep	♣ Fortenmaand: Grebbelinie: Renswoude, Scherpenzeel (20/15km 9u)
ma 24 mei	♣ 2e Pinksterdag. Pelgrimspad Heusden, Drunen, Bergsche Maas (20/15km 9u.)	za 11 sept	OV stiltewandeling duinwandeling bij Santpoort-noord
vr 28 mei	♣ excursie Westerpark met Arend 17.30u en maaltijd 19u	vr 10 sept	<i>t/m 12 sept Weekend Schiermonnikoog</i>
zo 30 mei	♣ <i>Dag van het Park. Westerpark. Vroege Vogelexcursie 8.30u met Evert.</i>	zo 12 sept	♣ Fortenmaand: Stelling van Amsterdam: de Rijk. Walvisroute en Fort Spijkerboor, (15/20km 10u).
vr 4 juni	♣ vogelexcursie Waternatuurtuin Evert 19u maaltijd 17.30ur	vr 17 sept	OV 8km 13u Enge Wormer, Kalverpolder en Zaanse Schans.
za 5 juni	♣ Lange Bretten met Arend 12u	za 18 sep	OV-wandeling Alies 15km. Fortenmaand: Stellingpad Hoofddorp, Vijfhuizen Haarlem;
zo 6 juni	♣ Oostvaardersplassen. Zeearendroute, Krakeendroute, Hollandse Hout 15km 10u, met Mathilde.	zo 19 sep	<i>Walkabout Autovrije Dag Amsterdam . 6 Fortenroutes rond Spaarndam</i>
vr 11 juni	♣ excursie Westerpark Arend 17.30u en maaltijd 19u	za 25 sept	OV stiltewandeling hei- en boswandeling vanuit Bussum-zuid
za 12 juni	OV stiltewandeling bossen Baarn	zo 26 sep	♣ Fortenmaand: Holl. Waterlinie; Leerdam, Asperen, Heukelum (20/15km 9u).
zo 13 juni	♣ Renswoude, Edeveen, nieuw Klompenpad Gelderse Vallei (20/15 km 9u)	vr 1 okt	♣ ♣ Oostvaardersplassen; op zoek naar de burlende edelherten. 17u
zo 20 juni	♣ Veenendaal, Amerongen, Heuvelrug (20/15 km 9u)	zo 3 okt	♣ Amerongen, Leersum, Nederrijn, uiterwaarden (20/15km 9u)
vr 25 juni	OV 8km 13u Broek in Waterland-Watergang. Badkuiproute Varkenslandpad. Weilanden, overstapjes, weidevogels	za 9 okt	OV stiltewandeling van Ipendam naar Broek in Waterland
za 26 juni	OV-wandeling Alies 15 km. Klompenpad het Derde Erf, tussen Soest en A'foort	zo 10 okt	♣ Maarn, Piramide van Austerlitz, Henschotermeer (15/20km 10u)
za 26 juni	OV stiltewandeling Weesp Bussum Naardermeer	za 16 okt	OV-wandeling Alies 15km. Soest, Pijnenburg, Lage Vuursche, Holl.Rading
zo 27 juni	♣ Monnikenpad: Egmond, Heiloo, Wimmenum (15/20km 10u.)		